

טבילת כלים

בלימוד זה ננסה בע"ה לראות את מקור הדין של טבילת כלים, ולברר האם טבילת כלים היא מצווה מהתורה או מדרבנן.

במדבר פרק לא פסוק כג

כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהַר אֵךְ בְּמֵי נְדָה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּמַיִם:

רש"י במדבר פרק לא פסוק כג

(כג) כל דבר אשר יבא באש - לבשל בוס כלום:

תעבירו באש - כדרך תשמישו הגעלתו, מה שתשמישו ע"י חמין, יגעילנו בחמין, ומה שתשמישו ע"י צלי, כגון השפוד והאסכלה, ילבננו באור:

אך במי נדה יתחטא - לפי פשוטו חטוי זה לטהר מטומאת מת. ע. אמר להם צריכין הכלים גיעול לטהרם מן האיסור, וחטוי לטהרן מן הטומאה. ורבותינו דרשו מכאן, שאף להכשירן מן האיסור הטעין טבילה לכלי מתכות. ומי נדה הכתובין כאן דרשו מים הראוים לטבול בהם נדה. וכמה הם, ארבעים סאה:

וכל אשר לא יבא באש - כל דבר שאין תשמישו ע"י האור, כגון כוסות וצלוחיות שתשמישן בצונן ולא בלעו איסור:

תעבירו במים - מטבילן ודיו ודוקא כלי מתכות:

רמב"ן במדבר פרק לא פסוק כג

תעבירו במים מפני גיעול הגוים. ולא הוצרך הכתוב לחזור ולהזכיר הטבילה, שכבר הזכיר אותה אך במי נדה יתחטא, ואחרי פליטת האיסור כולם שוים בדין הטבילה. ולבי מהרהר עוד, לומר שהטבילה הזו מדבריהם והמקרא אסמכתא עשו אותו, וכן אונקלוס מתרגם אותו בחטוי הזאה של אפר פרה, והצריכו אותה חכמים בכלי המתכות בלבד מפני שיש בהם כלים שתשמישן באור ובכלי ראשון ובכלי שני ובצונן, וזה צריך תלמוד:

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יז הלכה ה

טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה הנלקחים מן העכו"ם ואח"כ יותרו לאכילה ושתייה אינן לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים, ורמז לה כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי עכו"ם לא מידי טומאה, שאין לך טומאה עולה על ידי האש וכל הטמאים בטבילה עולין מטומאתן, וטומאת מת בהזאה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לענין גיעולי עכו"ם, וכיון שכתוב וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו מגיעולי עכו"ם.

קנה ג מ"י פ"ז מה"י מאלות אסורות הלכה ג סמג לאוין קמה טו"ע י"ד ס"י ק"ק טע"ף אב"י קהא טע"ף א:

קנה ג מ"י פ"ז מה"י שם טמג שם טו"ע א"ח ס"י קהא טע"ף ר:

קנה ה מ"י שם הל"כ ז סמג שם טו"ע י"ד ס"י קהא טע"ף ר:

קנה ו ח מ"י שם הל"כ ו סמג שם טו"ע י"ד ס"י קהא טע"ף א:

קנה ח מ"י שם טו"ע שם טע"ף ח:

[פאחים י"ז מ"י לה.].

קנה יב מ"י שם טו"ע שם טע"ף ח:

קנה ל מ"י שם וצ"י כ"ט טו"ע שם טע"ף טו"ע טל"א כרכה:

קנה מ מ"י שם הל"כ ג טו"ע שם טע"ף א:

[שבת ט.].

קנה נ מ"י שם סמג שם טו"ע י"ד ס"י קהא טע"ף א:

קנה ס מ"י שם הל"כ ז טו"ע שם טע"ף י"ד ס"י קהא טע"ף א:

קנה ע מ"י שם הל"כ ק"ק טע"ף ה וס"י קה"כ טע"ף ג:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ופסד ככל דרו: (ב) רש"י ד"ס בלוקחין (ג) רש"י וכוונתו ל"ל קודם ד"ס מנא דמכר: (ד) תוס' ד"ס דביחנה וכו' שמו תמיים דוקא שהיו בק"אין כגליטון:

הכל יש להתיר בכבוס כלי שני כי ודאי ידוע שע"י כבוס גדול שחובטין כמה וכמה פעמים אי אפשר שלא ילא האיסור ושמה יש לחלק בין איסור שדבק לשאינו נדבק כל כך כמו שמחלק בפרק התערובת (זנחים דף ע"ט): **הסבין** שפה והיא טהורה - בגמרא מוקי לה לחתוך בה זון ולא דמי לסבין ששחט בה טרפה וכו' בקיטו אלוויהתא פרק קמא דחולין (דף מ: ז"ה והלכה) דשאינו סבין של עובדי כוכבים שבלוע שמוטות טובא אבל סבין ששחט בה טריפה מחמת הדם דשקין אין השמוטות כגלע: **מים** שהגדה טובלת אע"ג דרביעית *סגי להטביל מחטין וזעירות מדאורייתא היינו טבילת טומאה אבל טבילת כלי מדין חידוש הוא וצ"ע מ' סאה:

והרכתא כסופו - היינו כלים שמוחפין בצבצב מצננים אבל אם מחופין מבחוץ וכן כלי עץ המחוסקין סביב ברזל מבחוץ אפילו למ"ד *כל הולך אחר המעמיד אין לריבין טבילה כיון דאין משתמשין בהן דרך המחבת דכלי סעודה האמורים בצרפתה היינו משתמשין בהן: **אבל** שאולין לא - אומר רבינו שמואל ישראל ששאל כלי מישאל חצירו שקנה מעובד כוכבים לריבין טבילה כיון שכל ליד חוב טבילה ביד ישראל ראשון: **אי** משום דקסבר משכנתא כזביני - וכיון דלא אישיתא מטבילין למשכנתא בלא צרכה ואם יש לו כלי שקנה מן העובד כוכבים המחויב טבילה יטביל זה עמו ויצרך על שניהם והנותן כלי לאומן טובד כוכבים לתקן ואפילו למאן דאמר אומן קונה בשבחה כלי אין לריבין טבילה כיון דאין שמו עליו דלא הוי כמעשה שהיה שהיו הכלים של מדין והמוכר כלי לעובד כוכבים וחזר ולקח ממנו לריבין טבילה כיון שקרא על שם עובד כוכבים אבל הממשקן כלי לעובד כוכבים וחזר ופדה אין לריבין טבילה אע"ג דמסקא ליה לתלמודא אי משכנתא כזביני לענין הא ודאי פשיטא דלא הוי כזביני: **מונעירין** ומטבילין וכן טהורין - לאו דוקא מנעיל והח"כ יטביל אלא אפילו מטביל ברישא דקך טבילה אינה בשביל טומאה דליהוי כטובל ושך בידו דאפילו חדשים לריבין טבילה ותנן נמי סבין שפה והיא טהורה אע"ג דלא טהרה לגמרי שהרי

בין יין נכך שהיה טק ויין סמך חסאן נמנו כענין על האומר לו ששקין יין תורה אור

מתני' את שדרכו לטביל - כלומר כלי הראוי לטביל טבילה אין לריבין טבילת אחר כגון כלי ששמשו ע"י זון יטביל ותו לא לריבין: **לגטיל** - במים רוחצין כגון כלי ששמשו כך דהיינו יורות וקדירות של מחבת יטביל ובגמרא מפרש דבעי נמי טבילה: **ללכן באור** - כדמפרש ואזיל: **סעודה והסכנא** - ששמשו ע"י ללי אסכנא גירדל"א: **ספס** - לטענה באכיל של כפחים מול"א בלע"ז: **ספס** - לשון שופינא לימ"ר בלע"ז: **גמ' סנה וכו'** - אף הגעלים והמלוכטים: **כל דבר אשר יבא בלש** - ששמשו בו בני מדין על ידי האור טבילו בלש כעין בולטו לאיסור יפליט כדלמאן כבולטו כך פולטו: **וטפר** - קרא יתירא הוא האי וטפר: **כמי נדס יסחטא** - בכלי מדין כתיב: **ככל דסו** - אפילו במקוה חסר: **זווא דסרכנא** - מספרים שגוזזים בהן כגדי למד הואיל וגזירת הכתוב היא ולא משום פולטו לאיסור דהא חדשים ולא בלע"ז מידי מלרכת לה טבילה: **כלי סעודה אמורין כפרסא** - דהכתיב כל דבר אשר יבא בלש אלא כלים של לורטי סעודה ובהנהו כתיב וטהר טבילה אבל זווא דסרכנא לא: **מנא דמדרא** - חרמה ולפיכך בקר מעורבין ועושין מהן כלי: **כלי מסכות אמורין** - לענין טבילה בכלי עובדי כוכבים דכתיב (במדבר לא) אך את ההב וגו': **זכופים** - ששחבר ראוי להחייב ולעשותו כלי: **סיג סואיל וסחכרו יש לן סקנס כלי מסכות דסו** - הואיל וכי מחבר חזו לתקינה ע"י הסכה ככלי מסכות דמו ובעי טבילה: **קוניא** - פלגוני"ר החלתו של חרס ומפיין אומן במופא של אכר ותשמשו ע"י זון וניקח מן העובדי כוכבים: **כחלתו** - ולא בעי טבילה דלאו מסכות הוא: **כסופו** - חבר סופו אוליין שחיפהו מסכות וכלי מסכות הוא וצ"ע טבילה: (ב) בלקומין - שחלטו ביד ישראל: **וכמעשה שפיס** - במדן שהיו חלוטין להם לישראל הכלים: **לסקופים** - שלא לפדות עוד: **ניטולי עובדי כוכבים דאמר רחמנא** - במדן דכתיב טעבירו בלש וטפר דבעי הגעלה היכי משכחת לה: **ב**

דצבתא לנגבן דכיתנא מישנן ואי אית בהו קיטרי שרי להו איתמר עם הארץ שהושים ירו לגת ונגע באשכולות רבי ורבי חייא חד אמר **"אשכול"** וכל סביבותיו ממאין וכל הגת כולה טהורה וחד אמר כל הגת כולה נמי טמאה ולמ"ד אשכול וכל סביבותיו טמאים וכל הגת כולה טהורה מאי שנא מהא דתנן **"שרץ שנמצא ברחים אינו מטמא אלא מקום מגעו ואם היה משקין מהלך הכל טמא התם לא מפסק ולא מידי הכא מפסקי אשכולות אורו ליה רבנן לר' ירמיה ואמרי לה לבריה דרבי ירמיה כדברי האומר אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הגת כולה טהורה: **מתני' הלוקח** כלי ששמשו מן העובדי כוכבים את שדרכו להטביל יטביל להגעיל יגעיל ללבן באור ילבן באור **השפוד** והאסבלא מלבנן באור **"הסבין"** שפה והיא טהורה: **גמ'** תנא **"יובלן"** צריבין טבילה בארבעים סאה טהנהי מילי אמר רבא דאמר קרא **ב** דבר אשר יבא באש טעבירו באש וטהר הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת תני בר קפרא מתוך שנאמר **במי נדה שומע אני שצריך הזהה שלישי ושביעי ת"ל אך חלק א"ב מה ת"ל במי נדה מים שנדה טובלת בהן הוי אומר ארבעים סאה איצטריך למיכתב וטהר ואיצטריך למיכתב במי נדה אי כתב וטהר ה"א וטהר (ב) כל דהו כתב רחמנא במי נדה ואי כתב רחמנא במי נדה הוה אמינא הערב שמש כנדה כתב רחמנא וטהר לאלתר אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח **"אפי"** כלים חדשים במשמע דהא ישנים וליבנן כחדשים דמו ואפילו הכי בעי טבילה מתקף לה רב ששת אי הכי אפי" וזוא דסרכנא נמי א"ל **"בלי"** סעודה אמורין בפרשה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח לא שנו אלא בלקוחין וכמעשה שהיה **"אבל"** שאולין לא רב יצחק בר יוסף זבן מנא *דמדרא מעובד כוכבים סבר להטבילה א"ל התוא מרבנן ורבי יעקב שמויה לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוחנן כלי מחבות אמורין בפרשה אמר רב אשי **הני** כלי זכוכית *הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה ככלי מחבות דמו קוניא פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר כתחלתו וחד אמר כסופו **זחלבחא** כסופו איבעיא להו מישכנתא מאי אמר מר בר רב אשי אבא דכספא ואטבליה ואישתי ביה **ולא** ידענא אי משום דקסבר משכנתא כזביני דמיא אי משום דהוי לעובד כוכבים דדעתיה לשקועיה: ת"ד הלוקח כלי****

טענות ס"ע מ"ח

[באלות ס"י קהא איתא דמחירא]

[שבת ע"ג]

חידושי הרשב"א מסכת עבודה זרה דף עה עמוד ב
ולא ידענא אי משום דקסבר משכנתא כזביני. כלומר ובכל משכנתא צריך לאטבולי, אי משום דחזייה לגוי דדעתיה לשקועיה, כלומר ובסתם משכנתא לא צריך טבילה, אלא אי חזייה לגוי דדעתיה לשקועיה אף על גב דלא זבנה מיניה בפירוש אפי' הכי צריך טבילה דכמכירה מפורשת דמיא, וכתב הר"ף ז"ל משכנתא בעיא ולא איפשיטא ולא פי' אם הולכין בה לקולא או לחומרא, והרמב"ם ז"ל כתב דאינו צריך טבילה משמע דלקולא אזלינן בה עד דחזינן לדעתיה לגוי דבעי לשקועיה, ותמיהא לי דהא משמע ודאי כי טבילה זאת מדאורייתא היא דמכלי מדין גמרינן לה, ואפילו לכלים חדשים כדאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה דישנין כי מלבנן באור כחדשים דמיין ואפי' הכי בעו טבילה, וא"כ כל טבילת כלים בין לישנים בין לחדשים היא מדאורייתא וא"כ הוה ליה ספיקא דאורייתא וכל ספק דאורייתא לחומרא, כנ"ל, אח"כ מצאתי לראב"ד ז"ל שכתב דמשכנתא צריך טבילה, ומיהו הרמב"ם ז"ל הלך לשיטתו שהוא ז"ל כתב דטבילת כלים מדברי סופרים היא, נראה שדעתו לומר דקראי אסמכתא בעלמא הן.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף ט
משכן עובד כוכבים כלי לישראל, אם נראה בדעת העובד כוכבים שרוצה לשקעו בידו, טעון טבילה. ואם לאו, יטבילנו בלא ברכה או יקנה כלי אחר ויטבילנו עמו. (ואם לבסוף נשתקע בידו, יחזור ויטבילנו בלא ברכה) (בית יוסף בשם תשובה אשכנזית ואגור והוא בתשובת מהרי"ל סימן ס' נ"ט/ו).

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכג סעיף ז
מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה, ויש אוסרים. וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לא"י במתנה ויחזור וישאלנו ממנו, ואין צריך טבילה.

ט"ז אורח חיים סימן שכג ס"ק ה
(ה) (פמ"ג) מותר להטביל כלי חדש. הב"י כ"כ בשם הר"ף דלא כת' רק טעם רב יוסף ורב ביבי ולא הביא תי' רבא ורבה וכ' הרא"ש דלפי הטעמים שהביא הר"ף מותר להטביל כלים חדשים ב"ט הלכך נראה דטעמא דרבה עיקר דהלכתא כותיה לגבי רב יוסף וכן מצינו זה הטעם גבי שופר ולולב ומגילה וכן רבא בתראה הוא ומאלו ב' הטעמים אסור להטביל כלים חדשים ב"ט עכ"ל ותמהתי על פה קדוש דהרא"ש בזה דמ"ש דהלכתא כרבה לגבי רב יוסף אין זה קושיא דהכא רב ביבי נמי פליג על רבה ומ"ש עוד דטעמא דרבה איתיה גבי שופר ולולב כו' תמהתי ע"ז דשם מותר ב"ט אלא דבשבת גזרו כן אבל כאן דגם ב"ט אסרו כן כדאיתא בגמ' וס"ל לרבה גזירה י"ט אטו שבת בזה לא ס"ל לרב ביבי כן דלית ליה שום גזירה כמ"ש הרב המגיד שם ותו נ"ל דגם לרבא אין מוכח איסור בכלים חדשים מכאן דאדרבא מדאנו מתירין בברייתא שם ולד הטומאה להטביל בשבת כיון דהוא דרבנן וכלים חדשים נמי טבילתן מדרבנן כמ"ש הרב המגיד בפ"ד מ"ט בשם הרמב"ם ופ"ז דמ"א וא"כ טבילת כלים חדשים נמי מותר ואף שהרב המגיד כת' שם שי"ל ג"כ איפכא דטבילת כלים חדשים גרעי מכלים טמאים ואפי' מאן דלא חייש לטעמא דרבא משום מתקן היינו בכלים שגם קודם היו ראויים לטמא משא"כ בכלים חדשים שלא היו ראויים כלל תחלה וה"ל אסור משום מתקן מ"מ אין כאן הוכחה מטעמ' דרבא שאמר מתקן היאך הוא סובר בכלים חדשים דאפשר שהוא מודה ששם

מותר כיון שהם דרבנן נמצאו דברי הר"ף מחוורים דלא הביא הך דרבא דלדידיה יש סברא לאיסור ולהיתר בכלים חדשים ולהנך טעמי דרב יוסף ורב ביבי הוי ודאי להיתר כיון דלא ס"ל כלל חשש דמתקן ונ"ל דגם הרמב"ם ס"ל כן להיתר בכלים חדשים מדכתב בפרק כ"ג דשבת אסור לטבול כלים טמאים בשבת מפני שהוא מתקן כלי כו' מדנקט כלים טמאים משמע טמאים גמורים באב הטומא' דזה הוה מתקן גמור משא"כ בכלים חדשים שהטבילה מדרבנן זה נכלל במ"ש בפ"ד ד"ט נטמא הכלי במשקין טמאים שהם ולד הטומא' מטבילין אותו לפי שהוא טהור מן התורה כו' וא"כ ה"נ בכלים חדשים דמותר ואף על גב דה' המגיד נסתפק בכלים חדשים לדעת הרמב"ם כמ"ש בפ"ד ד"ט מ"מ נראים הדברים שתופס להיתר מדלא נקט בפ"ג דשבת כלים סתם דהוה נכלל הכל אלא סמך עצמו על מ"ש בפ"ד ד"ט דדוקא טמאים דאורייתא אסורים נמצא דהרמב"ם ס"ל שפיר גם כתי' דרבא משום מתקן ולא הביאו משום שלא תטעה לומר אף בכלים חדשים הוה כן וכסברת הרא"ש ע"כ לא הביאו כלל וסמך על מ"ש בשבת נמצא דשפיר כת' ב"י דלר"ף ורמב"ם מותר טבילת כלים חדשים ב"ט וראיתי להרב רש"ל שכת' בפ"ב ד"ט ס"ט וז"ל הקאר"ו כת' דכיון דלהר"ף ורמב"ם משמע דשרי לטבול כלים חדשים ב"ט הכי נהגין וטעה טעות גדולה דהא כת' הרמב"ם בפ"ג דשבת דאין מטבילין כלים משום דמתקן ולפ"ז כלים חדשים נמי אסורים וכן יש לתמוה על ה' המגיד שנראה כמסופק בדברי הרמב"ם אם סובר טעם דמתקן ולא עיין בפ"ג דשבת עכ"ל וגברא רבא חזינא אבל תיובתא לא חזינן כלל וכ"ש שלא היה לו להקל בכבוד רבינו הגדול הב"י וה' המגיד לייחס עליהם טעות כזה שלא עיינו בפ"ג דשבת וזה היה חסרון אין לייחסו כ"א על הקטנים אבל לא על גדולי ישראל כמותם דודאי ראו וראו וה' המגיד עצמו כת' בפ"ג דדעתו לכתוב דין טבילת כלים חדשים פ"ד ד"ט אלא ודאי דיפה כתבו להרמב"ם כיון דנקט כלים טמאים משמע דאורייתא בזה נסתפק ה' המגיד בכלים חדשים אבל לא נסתפק אם ס"ל לרמב"ם טעמא דמתקן דודאי ס"ל כמ"ש בשבת בכלים טמאים אלא דבכלים חדשים נסתפק ה' המגיד אם ניזל בתר דאורייתא או ניזל בתר היכא דשייך טפי תיקון וא"כ אפי' למ"ד דל"ח למתקן בטומאה מודה בהא כיון דלא ה"י ראוי כלל תחלה וכ"ש למאן דס"ל טעם דמתקן והב"י ניחא ליה בהך גיסא דדוקא דאורייתא אבל כלים חדשים שהם מדרבנן דינם כמו ולד הטומאה דמותר ב"ט כ"ז נראה ברור ופשוט לע"ד אחר העיון:

פרי חדש על שולחן ערוך יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף א

[נ] צריך להטבילם כו'. לשון הרמב"ם [מאכלות אסורות יז, ה] טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה כו' אינם לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים, ורמז לה כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר [במדבר לא, כג]. ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי כותים לא מידי טומאה כו', וכיון שכתוב וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להיתרו מגיעולי כותים עד כאן. הרי מבואר בדברי הרב שטבילה זו מדברי סופרים ואין לה אלא רמז בתורה. ומה שכתב הרשב"א בתשובה [חלק ג סימן רנה] שמדברי הרמב"ם יראה שהוא סבור שהיא מדאורייתא, שלא בדקדוק כתב כן, שדברי הרב מוכיחין בבירור שהיא מדברי סופרים. ומה שכתב הכסף משנה [שם ד"ה ובתשובות] שטעם הרשב"א מפני שכתב הרב ומפי השמועה למדו, גם זה אינו כלום, ואדרבה משם מוכח להדיא איפכא, שהרי כתב שפרשת כלי מדין מיירי בטהרה מידי גיעולי כותים ולא בטהרה מידי טומאה, וגיעולי גוים בודאי הוי מן התורה וכדאמרין בפרק בתרא דעבודה זרה [עה, ב] למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר, גיעולי גוים דאסור רחמנא

היכי משכחת לה, ומשנין לא אסרה תורה אלא קדרה בת יומא. ופשטיה דקרא דוטהר ר"ל שבהכשר זה נטהר ונכשר הכלי לבשל בו וחכמים סמכו בזה להוסיף לו טהרה אחרת דהיינו טבילה. וכן גבי בעיא דמשכנתא [שם] פסקה הרמב"ם [שם הלכה ו] לקולא, וכתב הרשב"א גופיה בתורת הבית דף (קנ"ה) [קכה] [בית ד שער ד לה, ב] והר"ן בפירוש ההלכות [שם לט, ב ד"ה גמ'] שטעמו משום דסבירא ליה דטבילת כלים מדברי סופרים וקראי אסמכתא בעלמא. וכך הוא האמת בדעת הרמב"ם, אבל דעת הרשב"א שם דטבילה זו מדאורייתא היא ואפילו לכלים חדשים. ונראה מדבריו שם שכן דעת הראב"ד [בחידושו שם עה, ב ד"ה משכנתא ובהערה פא] והרמב"ן [שם ד"ה גמ']. וכולה שמעתתא דעבודה זרה מוכחא דטבילה זו היא מן התורה כסברא זו והכי מוכח דעת המחבר ממה שכתב לקמן בסעיף ט' וסעיף י"ד ע"ש. וכן עיקר:

פרי חדש על שולחן ערוך יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף ט [כה] ואם לאו כו'. כלומר אפילו שיודע בבירור שאין דעת העכו"ם לשקעו אפילו הכי יטבילנו בלא ברכה, דהא מספקא לן בגמרא [עבודה זרה עה, ב] אי משכנתא כזביני דמיא, וסתם משכנתא אין דעתם של בעלים לשקעה, ועוד דבגמרא קאמר לה סתמא אפילו דחזינן שאין דעתו של עכו"ם לשקעה ואפילו הכי מספקא לן אי כזביני דמיא, וכן דעת הב"ח [עמוד סו ד"ה ואם] והט"ז [ס"ק יא] ועיקר, ודלא כהש"ך [ס"ק יט]. אבל מה שכתב הב"ח עוד [שם] דבאין דעתו לשקעו אסור לישראל להשתמש בו משום גניבת דעת של עכו"ם, אינו נכון, דמסתמא רב אשי משתמש בהווא כסא דכספא מבלי ידיעת העכו"ם. וכן כתבו הש"ך [שם] והט"ז [שם] וכן עמא דבר:

[כן] יטבילנו בלא ברכה. ולפי מה שכתבתי בס"ק ו' שטבילת כלים היא מן התורה, הך דינא הוה ליה ספיקא דאורייתא ולחומרא. ואין לומר דלענין ברכה דהוה דרבנן הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ולפיכך יטבילנו בלא ברכה, שהרי כתב המחבר באו"ח סימן ס"ז ספק אם קרא קריאת שמע חוזר וקורא ומברך לפניה ולאחריה, אלמא דבספיקא דאורייתא חוזר ואומר הברכות ג"כ אף על גב דמדרבנן נינהו, ואם כן הכא נמי משמע לכאורה דכיון דמשום ספיקא דאורייתא מחייב לאטבולי ממילא נמי דמברך עליה, ואדרבא כל דכן הוא מברכות דקריאת שמע. ברם כד מעיינת בה שפיר ליתא, שהרי כתבתי לשם בחבורי פרי חדש [ד"ה ולעניות] דהיכא דאיכא ספק בעיקר החיוב אי מחייב או לא, לא יברך מספק, מה שאין כן גבי קריאת שמע דגברא בר חיובא הוא בודאי בקריאת שמע אלא דמספקא ליה אי קרא ונפטר מחיובו או לא, ואם כן בנידון דידן דמספקא לן בכלי זה בעיקר החיוב אי מחייב בטבילה או לא, בדין הוא דלא לברך עליה מספק, ופסק המחבר מכוון יפה בכאן שפסק שיטבילנו בלא ברכה. ומיהו מסתברא דכלי זכוכית דלא מחייב לאטבולינהו אלא מדרבנן וכמו שכתבתי בס"ק ג' הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא וכל שאינו רואה בדעת העכו"ם שרוצה לשקען אין צריך טבילה:

שר"ת יביע אומר, ח"ב יר"ד, סי' ט', אותיות: ג', ט'.